

Faşizm üzərində tarixi Qələbənin qazanıldığı gün

İnci Dünya müharibəsi tarixə təkçə keçmiş Sovet İttifaqının Almaniyə üzərində qələbəsi kimi deyil, həm də və daha çox bəşəriyyətin faşizmə zəfər çalması kimi düşüb. 1941-ci il iyunun 22-də başlanaraq, 1945-ci il mayın 9-da başa çatmış Böyük Vətən müharibəsi isə yaddaşımıza xalqların istibdadına qarşı, sülh uğrunda ölüm-dirim mübarizəsi kimi həkk olunub.

Həmin müharibədə 700 min azərbaycanlı da iştirak edib. Onların yarısından çoxu döyüşlərdə igidliklə həlak olub. Həmyerlilərimizdən 123 nəfəri Sovet İttifaqı Qəhrəmanı adına layiq görülüb, 30 nəfər "Şöhrət" ordeninin hər üç dərəcəsi ilə, 170 min soydaşımız müxtəlif orden və medallarla təltif edilib. Bu da danılmaz faktdır ki, Azərbaycan həmin savaşa meydanından uzaqda yerləşsə də, ön cəbhənin etibarlı dayağı olub. Bakı müharibədə özünün "qara qızıl"ı ilə iştirak edib. O illərdə SSRİ-də hasil olunan neftin 75-80 faizini Azərbaycan verirdi. Döyüşə gedən hər 10 tankın və hər 10 təyyarənin 7-si Bakı benzini ilə işləyib. Bir sözlə, faşizm üzərində tarixi qələbənin qazanılmasında ön cəbhədə vuruşan və arxa cəbhədə fədakarlıq göstərən azərbaycanlıların da böyük əməyi olub. Hitlerin planlarından biri də neft Bakısını tutmaq idi.

Ötən ilin payızında 44 günlük zəfər yürüşümüz işğaldan azad edilmiş ərazilərimizə üçrəngli bayrağımızın taxılması ilə sona çatsa da, erməni faşizminin Qarabağı nə günə saldığı göz qabağındadır. Mənfur erməni vandalizmi aktları ilə üz-üzəyik. Xalqımız müharibənin və onun insanları

Biz ata-babaları Berlində, oğulları isə Şuşada zəfər çalan xalq

düçar etdiyi məhrumiyətlərin nə olduğunu gözəl bilir. Düzdür, 76 il əvvəl alman faşizmi üzərində möhtəşəm qələbə qazanılıb. Amma bu gün biz Qarabağda ondan da betər bir vəhşiliyin, naqisliyin qarşısını almışıq. Dinc əhalini qıran, ekoloji terror törədən, yaşayış məntəqələrində daşı-daş üstə qoymayan, minaladıqları ərazilərin xəritəsini verməyən ermənilərin revanşist əhval-ruhiyyədən, siyasi, iqtisadi, hərbi ziyankarlıqdan əl çəkməmələri faşizmin hələ də "cövlan etmək" eşqində olduğunu göstərir. Odur ki, dünya heç də arxayınlaşmamalı, faşizm təhdidlərinə qarşı birləşmə mübarizə söylərini gücləndirməlidir.

Unutmaq olmaz ki, 9 May – Qələbə Günü'nün qeyd olunmasını siyasi kulluarlarda kimin necə

dəyərləndirməsindən asılı olma-yaraq, bu, bizim şöhrət tariximiz, qəhrəmanlıq salnaməmizdir. Ulu öndər Heydər Əliyevin 1995-ci ildə, həmin qələbənin 50 illiyində söylədiyi fikirlər məhz bu barədədir: "Bu qələbənin çalınmasında Azərbaycanın xüsusi rolu bir də ondan ibarətdir ki, Azərbaycan Respublikasının nefti o vaxtlar həmin müharibənin uğurla aparılması üçün ən mühüm amillərdən biri olmuşdur. Həmin dövrdə Sovetlər İttifaqında çıxarılan neftin 70 faizi Azərbaycanda hasil edilirdi. Bu qədər neft Azərbaycan neftçilərinin fədakar əməyi sayəsində istehsal olunurdu. Şübhəsiz, nəticə çıxarmaq çətin deyil ki, əgər Azərbaycan nefti olmasaydı, motorlar müharibəsi, texnika müharibəsi o qədər uğurlu

və müvəffəqiyyətli ola bilməzdi. O vaxtlar Azərbaycan alimləri tərəfindən yüksək keyfiyyətli benzin, kerosin və başqa neft məhsulları ixtira olunaraq, respublikamızda istehsal edilirdi..."

Böyük Vətən müharibəsinin ilk dövründə qüvvələr nisbəti düşmənin xeyrinə idi. Onun qəfil hücumu nəticəsində sovet ordusunun xeyli canlı qüvvəsi əsir alınmış, çoxlu hərbi texnikası sıradan çıxarılmışdı. Faşistlər işğal etdikləri Avropa ölkələrinin iqtisadi və hərbi potensialını öz əlində cəmləmişdi. Lakin bütün sovet xalqları "Hər şey cəbhə üçün, hər şey qələbə üçün!" şüarı altında birləşdi. Təcavüzkarın qarşısına canlı siper çəkildi. Bununla da düşmənin hücumları nəinki dayandırıldı, faşistlər Mosk-

va, Stalingrad, Kursk və başqa döyüşlərdə ən ağır və sarsıdıcı məğlubiyyətə uğradıldı, 1945-ci ildə isə tamamilə məğlub edildilər.

Qələbənin əsl səbəbkarlarının, düşmənin məğlub edilməsində böyük rəşadətler göstərmiş, digər xalqların nümayəndələri ilə birlikdə döyüşlərə atılaraq dünyanı faşizm taunundan xilas etməyə nail olmuş soydaşlarımızın qəhrəmanlığı heç vaxt unudulmayacaq. O zaman Azərbaycan xalqı hər iki cəbhədə danılmaz şücaətlər göstərmiş, hünər dastanları yaratmış. İki dəfə Sovet İttifaqı Qəhrəmanı adına layiq görülmüş Həzi Aslanovun, İsmayil Məmmədovun, Azərbaycan şahini Hüseynbala Əliyevin, Mehdi Hüseynzadənin, Gəray Əsədovun, komandirinin həyatını xilas etmək üçün sinəsini

düşmənin gülləsinə siper edən dənizçi Qafur Məmmədovun, partizan hərəkatının fəal iştirakçısı, Fransanın Milli Qəhrəmanı fəxri adına layiq görülmüş Əhmədiyyə Cəbrayilovun, qadınlarımızdan təyyarəçi Züleyxa Seyidməmmədovanın, snayperçi Ziba Səlimovanın, gəmi kapitanı Şövkət Səlimovanın və başqa həmvətənlərimizin adları dillər əzbəri olub, tarixə düşüb.

Arxa cəbhə qəhrəmanları da hər cür təqdire layiqdirlər. Neft hasilatında, əkin-biçində hünər göstərmiş və qələbənin yaxınlaşdırılmasında böyük xidmətləri olan həmvətənlərimiz gecə-gündüz bilmədən çalışaraq arxa cəbhənin, həm də arxa cəbhənin təminatına əvəzsiz töhfələr veriblər.

İkinci Dünya müharibəsi iştirakçıları və onların ailələri hər zaman dövlət qayğısı ilə əhatə olunublar. Bununla bağlı qəbul edilmiş qərarlar, imzalanmış sərəncamlar, birdəfəlik maddi yardımların verilməsi dediklərimizin bariz nümunəsidir.

Xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyev bütün dövrlərdə veteranlara yüksək dəyər verib, onların nümunəsini yüksək qiymətləndirib: "Veteranlar bizim qızıl fondumuzdur. Onlar hər cür qayğı və hörmətə layiqdirlər. Azərbaycanın bütün ictimaiyyəti, bütün Azərbaycan xalqı bilməlidir ki, İkinci Dünya müharibəsinin veteranları bizim ən əziz, mötəbər insanlarımızdır".

Məhz unudulmaz dahi rəhbərin rəhbərliyi dövründə – 1994-cü il iyunun 28-də "Veteranlar haqqında" Qanun qəbul edilmişdir. Ulu öndər yaxşı bilirdi ki, vaxt gələcək, Azərbaycan Qarabağ savaşı-nı da qələbə ilə başa vuracaq və onda bu qanun bizim Vətən müharibəmizin iştirakçılarına da şamil ediləcək.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev istər İkinci Dünya

müharibəsinin və istərsə də Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda müqəddəs savaşın iştirakçıları daimi diqqət və qayğı ilə əhatə edir. Bu qəbildən olan insanlara Prezident təqaüdlərinin verilməsi, maddi yardımlar göstərilməsi, onların mənzil və minik avtomobilləri ilə təmin olunması ictimaiyyət tərəfindən razılıqla qarşılanır. Qələbənin 76-cı ildönümü münasibətilə cənab İlham Əliyevin 29 aprel 2021-ci il tarixli növbəti sərəncamı ilə İkinci Dünya müharibəsi iştirakçılarına 1500 manat məbləğində, müharibədə həlak olmuş və ya sonralar vəfat etmiş döyüşçülərin dul qadınlarına, həmin dövrdə arxa cəbhədə fədakar əməyinə görə orden və medallarla təltif edilmiş şəxslərə isə 750 manat məbləğində birdəfəlik yardım verilib.

Bizim taleyimizə, qəhrəman xalq olaraq, iki Qələbə gününü qeyd etmək düşüb: 9 May və 8 Noyabr günlərini. Biri 1945-ci ildə qazanılıb, digəri isə 2020-ci ildə. Nə müddət idi ki, İkinci Dünya müharibəsinin qaliblərini ehtiram və rəhmətlə anırıdığımız. Otuz ildən bəri isə o arzuda idik ki, erməni işğalı altındakı torpaqlarımız azad olunsun, qaçqın və məcburi köçkünlərimiz dədə-baba yurdlarına qayıtsınlar. Möhtərəm Prezidentimiz, müzəffər Ali Baş Komandanımız İlham Əliyevin apardığı məqsədyönlü siyasət nəticəsində, nəhayət ki, 30 illik həsrətə son qoyuldu. Ötən payız tarixi qələbəmizin böyük sevincini yaşadığımız. Ölkə başçısının rəhbərliyi ilə şanlı ordumuz düşməni darma-dağın elədi. İndi əzəli torpağımız olan Qarabağda bərpa-quruculuq işləri gedir. Qürurverici haldır ki, babalarımızın qəhrəmanlığı ənənələrini davam etdirən xalq kimi qələbə bayramlarımızı Şuşada, Laçında, Kəlbəcərdə qeyd edəcəyik.

ƏLİ NƏCƏFXANLI,
"Xalq qəzeti"